

Pukovnik

Milorad BOGDANOVIĆ

POVEZIVANJE ORGANIZACIJA UDRUŽENOG RADA, RADNIH, INTERESNIH I MESNIH ZAJEDNICA NA PLANU NARODNE ODBRANE I DRUŠTVENE SAMOZAŠTITE PUTEM SAMOUPRAVNOG SPORAZUMEVANJA I DOGOVARANJA

Ustav, zakoni o narodnoj odbrani i dokumenti SKJ afirmisali su mesnu zajednicu i organizaciju udruženog rada, te osnovne ćelije našeg samoupravnog društva, kao glavne činioce opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. Odbrambene pripreme u mesnoj zajednici i organizaciji udruženog rada podrazumevaju svestranu aktivnost i puno poverenje u svakog čoveka spremnog da brani zemlju. Da bi se postigli željeni rezultati na planu odbrane i samozaštite, potrebna je puna saradnja mesnih zajednica sa osnovnim organizacijama udruženog rada i interesnim zajednicama i to putem samoupravnih sporazuma i društvenih dogovora, kako je to predviđeno članovima 114, 115. i 121. Ustava SFRJ i odgovarajućim članovima republičkih i pokrajinskih ustava.

Veoma su obimni poslovi na kojima organizacije udruženog rada i druge organizacije i zajednice u mesnoj zajednici mogu sarađivati. Zadatak je svake mesne zajednice, odnosno njenih organa i tela, da u planovima razvoja, zajedno sa radnim organizacijama i zajednicama, programiraju zajedničke poslove i zadatke iz oblasti narodne odbrane i društvene samozaštite.

Desetogodišnje iskustvo rada mesnih zajednica je pokazalo da nema aktivne mesne zajednice bez svestrane i planske saradnje sa organizacijama udruženog rada i drugim subjektima na svom području, posebno kad je reč o pitanjima iz oblasti narodne odbrane i društvene samozaštite. To se može videti iz rada mesnih zajednica u Beogradu i drugim opštinama. Na primer, u toku petogodišnjeg

takmičenja koje se odvijalo u raznim oblastima i delatnostima, pa i odbrani i samozaštiti, najbolje rezultate postizale su isključivo one mesne zajednice koje su imale dobru i svestrano organizovanu saradnju sa svim organizacijama udruženog rada i drugim asocijacijama na svom području.

Poznato je, na primer, da su mnoge mesne zajednice na teritoriji Beograda, Loznice, Lajkovca, Požarevca, Kovina, Kragujevca, Vukovara, mnoge mesne zajednice u SR Sloveniji, Makedoniji i druge — pristupale društvenim dogovorima o odbrani i samozaštiti još pre stupanja na snagu novih ustava. Radeći na realizaciji koncepcije opštenarodne odbrane, mesne zajednice su došle do saznanja da je nemoguće postizati solidne rezultate u pripremama za odbranu i samozaštitu bez čvrstog povezivanja i saradnje, u prvom redu, sa organizacijama udruženog rada.

Povezivanja mesne zajednice sa organizacijama udruženog rada i drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama u oblasti odbrane i samozaštite, važan je i složen društveni zadatak. Jer, čini se da ni na jednom drugom polju čovekove delatnosti nesmotrenosti i propusti ne mogu imati tako neželjene posledice kao što je to slučaj sa odbranom i društvenom samozaštitom.

Zato usklađivanje rada svih komponenata odbrane i samozaštite dobija posebnu ulogu i značaj. S tim u vezi imamo malo iskustva i dosta problema, koji uglavnom proizilaze iz nepoznavanja ustavnih odredbi i stavova iz Rezolucija Desetog kongresa SKJ.

Posle donošenja novih ustava i X kongresa SKJ, pitanje samoupravnog sporazumevanja i dogovaranja mesnih zajednica sa organizacijama udruženog rada ne bi trebalo da ima nejasnoća, jer radi se o ustavnom pravu i dužnostima tih asocijacija, koje i u praksi treba ostvariti. Međutim, uvidom u 82 nova statuta mesnih zajednica iz svih socijalističkih republika i pokrajina, dolazi se do zaključka da je samo jedna mesna zajednica predvidela samoupravno sporazumevanje i dogovaranje sa organizacijama udruženog rada i interesnim zajednicama o pitanjima odbrane i smozaštite. Istovremeno, karakteristično je da sve mesne zajednice u svojim statutima predviđaju samoupravno sporazumevanje i dogovaranje u svim drugim oblastima osim u oblasti odbrane i samozaštite. To ukazuje da, kada se radi o odbrani i samozaštiti, ima shvatanja da se član 114. Ustava SFRJ ne odnosi i na ovu oblast. A tim članom je jasno rečeno da se sva pitanja rešavaju međusobnim samoupravnim sporazumevanjem mesne zajednice sa organizacijama udruženog rada.

Isto tako, prema članu 115. Ustava SFRJ i prema statutu mesne zajednice, radni ljudi i građani uređuju svoje međusobne odnose,

određuju prava i dužnosti mesne zajednice, njenu organizaciju i odnose sa organizacijama udruženog rada i drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama. Dakle, statut mesne zajednice podrazumeva povezivanje i saradnju mesne zajednice sa organizacijama udruženog rada i drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama i u oblasti narodne odbrane i društvene samozaštite. Ustavno je pravo i dužnost svih radnih ljudi i građana, društveno-političkih organizacija i zajednica, organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija i zajednica, pa prema tome i mesne zajednice, da se bave i pitanjima odbrane i samozaštite, što znači da treba da se međusobno povezuju, sporazumevaju i dogovaraju o tim pitanjima. Uspešnom koordinacijom i dogovorima obezbedila bi se racionalna podela zadataka, sprovodila bi se efikasnija samoupravna kontrola u izvršavanju priprema za odbranu i samozaštitu.

S tim u vezi dosadašnja praksa nam je pokazala da je neophodno obezbediti plansku, sistematsku i svestranu saradnju i koordinaciju rada svih subjekata koji rade na pripremama za odbranu i društvenu samozaštitu na području mesne zajednice. Jedino se tako mogu uključiti u odbrambene pripreme svi subjekti i postići maksimalni rezultati i, s druge strane, *ostvariti neophodno jedinstvo sistema odbrane i samozaštite.*

Inicijative jednog broja mesnih zajednica, na primer u Beogradu, ispoljene na planu povezivanja mesnih zajednica sa organizacijama udruženog rada i drugim subjektima u oblasti odbrane i samozaštite, ubedljiv su dokaz korisnosti takve saradnje, samoupravnog sporazumevanja i dogovaranja.

Pokretanje inicijative za samoupravni sporazum i dogovor o odbrani i samozaštiti od VII mesne zajednice iz Zemuna naišlo je na veoma povoljan prijem u organizacijama udruženog rada. Evo nekih reagovanja izraženih kroz pismenu saglasnost o prihvatanju predloženog sporazuma.

Industrija kozmetičkih proizvoda Beograd — Zemun: »Smatramo da je ovim dogovorom veoma dobro rešeno pitanje zajedničkog izvođenja obuke i organizovanja vežbi. Nemoguće je zamisliti da organizacija udruženog rada taj posao obavlja izolovano, samo u krugu svoje fabrike, bez veze s drugim jedinicama i faktorima na teritoriji mesne zajednice. Formiranje zajedničkog saveta za narodnu odbranu i društvenu samozaštitu od predstavnika Mesne zajednice i radnih organizacija više je nego nužna potreba« — mišljenje je pomenutog radnog kolektiva.

Industrija satova »Insa«, Zemun: »Naša dosadašnja saradnja s Mesnom zajednicom dala je vidne rezultate. Ali, zajedničko rešavanje

pitanja narodne odbrane i društvene samozaštite kroz društveni dogovor je veoma važno pitanje i njega je nametnula naša zajednička praksa. Zato radni ljudi jedinstveno prihvataju društveni dogovor kao veoma koristan dokument. Njime ćemo razrešavati niz zajedničkih pitanja. Spremni smo za zajedničku realizaciju svih pitanja predviđenih ovim društvenim dogovorom».

Slične odgovore dale su i ostale organizacije udruženog rada — škole, jedinice i ustanove JNA iz Beograda, Loznice, Vukovara, Iloka, Kragujevca, Požarevca, Zvornika, Lajkovca, Kovina i dr.

MESNA ZAJEDNICA TREBA DA OBEZBEDI SARADNJU SA SVIM SUBJEKTIMA I NA SVOJOJ TERITORIJI I VAN NJE

Prilikom povezivanja mesnih zajednica sa organizacijama udruženog rada i drugim samoupravnim organizacijama u oblasti odbrane i samozaštite mora se imati u vidu da u mesnoj zajednici, zavisno od njene razvijenosti, postoji mnoštvo organa sa kojima se treba sporazumevati i sarađivati.

Prema dosadašnjim iskustvima i saznanjima, mesne zajednice u oblasti narodne odbrane i društvene samozaštite, putem samoupravnih sporazuma i društvenih dogovora i na druge načine, treba da obezbede saradnju sa:

- organizacijama i osnovnim organizacijama udruženog rada, samoupravnim radnim zajednicama i drugim oblicima udruženog rada na svojoj teritoriji i van nje, ukoliko to opšti interesi zahtevaju;

- samoupravnim interesnim zajednicama u raznim oblastima rada i društvenim delatnostima;

- školama, fakultetima, predškolskim dečjim ustanovama;

- organizacijama udruženog rada od posebnog društvenog interesa;

- raznim ustanovama, službama, ustanovama i jedinicama JNA koje deluju u mesnoj zajednici;

- susednim mesnim zajednicama; (samoupravnim sporazumom mesne zajednice se sporazumevaju o zajedničkim pripremama i poslovima koje prenose na koordinaciono telo sa sedištem u jednoj od udruženih mesnih zajednica, s tim što se određuju i stručni organi koji će obavljati te poslove);

- skupštinom opštine, njenim stručnim službama i upravnim organima, štabovima, savetima, komisijama i većima;

- rukovodstvima opštinskih društveno-političkih organizacija (Savezom komunista, SSRN, Opštinskim većem sindikata, Savezom

boraca, Savezom rezervnih vojnih starešina, omladinskom organizacijom i dr.);

— sa društvenim i specijalizovanim organizacijama od opšteg interesa za narodnu odbranu i društvenu samozaštitu koje deluju na teritoriji mesne zajednice;

— udruženjima samostalnih zanatlija i građana slobodnih profesija;

— sa organima javne bezbednosti, tužilaštvom, pravobranilaštvom, službom društvenog knjigovodstva, sudovima i drugim organima i organizacijama koji se bave pitanjima društvene samozaštite, kontrole i bezbednosti.

Bitno je pri tome da saradnja bude zajednički dogovorena i da se utvrde samoupravne obaveze, a međusobni odnosi treba da se uspostavljaju na ravnopravnoj osnovi. S tim u vezi veoma je važno da se shvati da mesna zajednica nije društveno-politička zajednica u »malome«, nego da je ona pored ostalog i nosilac određenog urbanog prostora koji obezbeđuje uslove za život i rad i svim drugim subjektima na tom području. Zato je samoupravni sporazum i dogovor pravo rešenje za usklađivanje zajedničkih interesa i zadovoljavanje potreba koje život nameće, a u domenu odbrane i zaštite, i uslov za uspešnu odbranu teritorije mesne zajednice.

O ČEMU SE SPORAZUMEVATI?

Polazeći od dosadašnjih iskustava, predmet samoupravnog sporazumevanja i dogovarjanja mesne zajednice sa ostalim subjektima koji deluju u njoj u oblasti odbrane i društvene samozaštite, načelno, obuhvatao bi sledeća pitanja:

— svrhu sporazumevanja potpisnika sporazuma;

— saradnju pojedinih samoupravnih organa i društveno-političkih organizacija potpisnika sporazuma;

— obaveze u zajedničkim akcijama i radu na odbrambenim pripremama u mesnoj zajednici, u organizacijama udruženog rada, radnoj zajednici, interesnoj zajednici i dr;

— zadatke u vezi sa ideološko-političkim i psihološkim pripremama stanovništva i kadrova;

— zajedničko planiranje i programiranje odbrambenih priprema;

— idejne i programske osnove osposobljavanja mladih za aktivno učešće u opštenarodnoj odbrani i društvenoj samozaštiti;

— pripremu teritorije za odbranu i zaštitu;

— sve oblike otpora agresoru, koje će zajednički preduzimati potpisnici sporazuma;

- mere civilne zaštite;
- zajedničke mere i akcije u vezi sa društvenom samozaštitom;
- kadrovsku politiku i obuku kadrova i jedinica;
- negovanje borbenih i revolucionarnih tradicija naroda i narodnosti Jugoslavije;
- finansiranje opštenarodne odbrane i društvene samozaštite;
- obrazovanje zajedničkih koordinacionih odbora za oštenarodnu odbranu i društvenu samozaštitu, komisija, radnih grupa, štabova i drugih tela.

Isto tako, sporazumom se rešavaju i sva druga pitanja praktičnog značaja kao što su:

- usklađivanje odredbi statuta i drugih normativnih akata kojima se određuju prava, dužnosti i obaveze u odbrani i samozaštiti na prostoru mesne zajednice;
- usaglašavanje planova priprema za odbranu i delovanje u vanrednim okolnostima i u ratu;
- organizovanje zajedničkih službi društvene samozaštite (za održavanje javnog reda i mira, zaštitu materijalnih dobara i objekata, sprečavanje požara, poplava i drugih elementarnih nepogoda);
- realizacija programa obuke radnih ljudi i građana za odbranu i samozaštitu;
- zajedničko uvežbavanje organa, jedinica i službi koje se bave pitanjima odbrane i samozaštite;
- izgradnja objekata za odbranu i samozaštitu (skloništa, rovovi, saobraćajnice i dr.);
- finansiranje narodne odbrane i društvene samozaštite i druga materijalno-tehnička pitanja;
- kadrovska i organizaciona pitanja (formiranje zajedničkih organa — odbora, saveta, štabova, komisija, jedinica i dr.);
- usklađivanje planova evakuacije, obezbeđenja i zaštite objekata i instalacija, planova uzbunjivanja, zamračivanja, maskiranja, obaveštavanja i preduzimanje drugih mera civilne i društvene samozaštite;
- planiranje potrošnje i stvaranje rezervi hrane za ratne uslove;
- usklađivanje i organizacija kontrole i zaštite teritorije mesne zajednice u odnosu na javna i kulturna dobra;
- informativno-propagandna delatnost;
- mere zaštite od biološko-hemijskih sredstava, zatim mere za evakuaciju stanovništva i sklanjanje materijalnih dobara i za organizovanje proizvodnje u ratnim uslovima;

— zajedničko ostvarivanje programa idejno-političkih i bezbednosnih priprema radnih ljudi i građana, te razmena informacija o preduzetim merama priprema za odbranu i samozaštitu.

Samoupravno sporazumevanje i dogovaranje podrazumeva i preuzimanje određenih materijalno-finansijskih i drugih obaveza koje moraju biti sasvim precizno regulisane. U protivnom, dogovori bi se sveli na političko-propagandnu formu koja ničim čvrsto ne obavezuje potpisnike sporazuma i dogovora. Kada se radi o odbrani i samozaštiti, sporazumi i dogovori treba da budu precizni, jer ta aktivnost zahteva znatna materijalna ulaganja, pa je njihovo racionalno trošenje jedan od bitnih uslova uspešnog rada.

Kada se pristupa samoupravnom sporazumevanju i dogovaranju o pitanjima odbrane i samozaštite, u tu društveno-političku akciju moraju da budu uključeni svi radni ljudi i građani, jer je mesna zajednica prevashodno samoupravna zajednica. Zato samoupravni sporazumi i dogovori ne bi smeli da se svode na sporazume i dogovore samo organa mesne zajednice i organa organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija i zajednica.

Imajući sve to u vidu, neophodno je da se kao inicijatori za samoupravno sporazumevanje i dogovaranje u mesnoj zajednici, kada je reč o odbrani i samozaštiti, ravnopravno javljaju svi nosioci zadataka i obaveza odbrane i samozaštite, a pre svega društveno-političke organizacije, osnovne organizacije udruženog rada, samoupravne interesne zajednice i zborova radnih ljudi i građana. To nije formalno pitanje, jer u mesnoj zajednici i osnovnoj organizaciji udruženog rada odbrana i samozaštita prelaze iz kvantuma uređenih odnosa u neposredno i konkretno organizovanje radnih ljudi i građana, uz svesno i dobrovoljno izvršavanje tih zadataka. Drugim rečima, tu se sve komponente odbrane i samozaštite ispoljavaju u obliku »naoružanog naroda« — polazne osnove našeg sistema odbrane, zaštite i bezbednosti.

SARADNJA MESNE ZAJEDNICE SA ORGANIZACIJAMA
UDRUŽENOG RADA, INTERESNIM ZAJEDNICAMA,
SKUPŠTINOM OPŠTINE I DRUGIM SUBJEKTIMA

*Saradnja sa skupštinom opštine
i njenim organima*

Saradnja mesne zajednice sa skupštinom opštine i njenim organima verifikovana je Ustavom SFRJ, ustavima republika i pokrajina, Zakonom o narodnoj odbrani, Zakonom o društvenoj samozaštiti, zakonima o narodnoj odbrani republika i pokrajina, statutima opšti-

na, statutima gradova, statutima mesnih zajednica i drugim normativnim aktima. Mesna zajednica ostvaruje saradnju i uspostavlja odnose sa skupštinom opštine preko svojih organa i delegata, a posebno preko delegata u većima mesnih zajednica skupština opština. Međutim, postoji mnoštvo organa i u mesnoj zajednici i u skupštini opštine, koji treba da rade na realizaciji koncepcije opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. Navodimo neke od njih i njihove osnovne funkcije:

1. Savet mesne zajednice sarađuje sa skupštinom opštine i svim njenim organima i telima koji se bave pitanjima narodne odbrane;

2. Štab za narodnu odbranu mesne zajednice sarađuje sa opštinskim štabom za narodnu odbranu.

3. Štab za civilnu zaštitu mesne zajednice sarađuje sa opštinskim štabom za civilnu zaštitu.

4. Komisije — za obuku, skloništa, mobilizaciju, evakuaciju, za materijalno obezbeđenje i zbrinjavanje i druge — treba da sarađuju sa istoimenim komisijama u skupštinama opština. Pomoć navedenih opštinskih komisija u mesnim zajednicama trebalo bi biti mnogo veća. Dobro bi bilo da se u svakoj komisiji koja se bavi pitanjima narodne odbrane i društvene samozaštite u opštini nalazi i po jedan predstavnik — delegat iz istoimene komisije mesne zajednice.

5. Razne druge komisije mesne zajednice, kao što su: komisija za dečju zaštitu, komisija za kulturno-prosvetna pitanja, komisija za komunalno-stambena pitanja, komisija za socijalno-zdravstvenu zaštitu, komisija za stambenu oblast, komisija za tehničku i fizičku kulturu, komisija za zaštitu čovekove sredine i druge. One takođe treba da sarađuju sa odgovarajućim savetima i telima u skupštini opštine i u vezi sa pitanjima iz svoje nadležnosti i u vezi sa pitanjima iz narodne odbrane i društvene samozaštite.

6. Odbor za društvenu samozaštitu mesne zajednice treba da tesno sarađuje sa organima javne bezbednosti, tužilaštvom, protivbranilaštvom, službom društvenog knjigovodstva, sudom, društveno-političkim organizacijama u opštini i drugim organima i organizacijama koje se bave pitanjima društvene samozaštite, kontrole i bezbednosti.

Međusobna saradnja svih navedenih organa treba da bude planska, sistematska, svestrana i neprekidna. Pre svega, ta saradnja treba da se ogleda u zajedničkom utvrđivanju programa i planova razvoja iz oblasti narodne odbrane i društvene samozaštite i izradi planova odbrane mesnih zajednica, a i planova obuke i vežbi. Za rešavanje pitanja finansiranja određenih akcija i poslova u mesnoj zajednici

takođe je neophodna saradnja sa opštinom, a isto tako i za izradu i donošenje urbanističkih i drugih planova sa aspekta opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. Zbog toga je potrebno neprekidno održavati međusobne kontakte, što se postiže putem sastanaka, seminara, konsultacija i drugih oblika saradnje. Razume se „svaki od navedenih organa, i u skupštini opštine i u mesnoj zajednici, treba da tačno, na vreme i samoinicijativno izvršava svoje zadatke u vezi sa opštenarodnom odbranom i društvenom samozaštitom. Nema razloga da mesne zajednice u svom radu ne naiđu na punu podršku i pomoć organa skupštine opštine, prvenstveno saveta za narodnu odbranu. Konačno, prema novokonstituisanoj skupštini opštine, mesne zajednice imaju sada drugi tretman i dužne su da na sebe prime punu odgovornost. One su dobile pravo i obavezu da preko opštinskog veća mesnih zajednica i svojih delegata ne samo obezbede saradnju, već i da ravnopravno učestvuju u donošenju odluka u vezi sa pitanjima narodne odbrane i društvene samozaštite.

Saradnja opštinskog veća mesne zajednice sa društveno-političkim većem i većem udruženog rada doprinosi i boljoj saradnji mesnih zajednica sa organizacijama udruženog rada, interesnim zajednicama i društveno-političkim organizacijama. Zato delegati mesnih zajednica u opštinskim većima moraju dati svoj puni doprinos i biti glavni nosioci poslova i kada se radi o pitanjima narodne odbrane i društvene samozaštite. Međutim, uvidom u neke programe rada skupština opština za naredni period zapaženo je da se pitanje narodne odbrane i društvene samozaštite daje u nadležnost društveno-političkog veća i veća udruženog rada, a da se pri tome isključuju veće mesne zajednice. Treba imati u vidu da je ustavno pravo veća mesnih zajednica da bilo samostalno ili zajedno sa drugim većima ravnopravno učestvuju u rešavanju pitanja narodne odbrane i društvene samozaštite. Skupština opštine Lajkovac, na primer, u svom programu rada predviđa da veće mesne zajednice može i samostalno da raspravlja o pitanjima narodne odbrane i društvene samozaštite.

Pomoć skupštine opštine, njenih organa i stručnih tela, a posebno organa koji se bave pitanjima narodne odbrane, mesnim zajednicama više je nego nužna. Ona se može pružiti na razne načine — neposredno pri izradi planova razvoja narodne odbrane i društvene samozaštite u mesnoj zajednici, izradom raznih uputstava i smernica u kojima se daju konkretni zadaci mesnoj zajednici, a i uputstva za realizaciju tih zadataka (takva uputstva i smernice veoma dobro za svoje mesne zajednice razradio je Savet za narodnu odbranu Skupštine opštine Loznica). Materijalno-finansijska pomoć mesnim zajednicama od skupština opština takođe je veoma značajna, a prema čla-

nu 176. Saveznog zakona o narodnoj odbrani one su to i dužne. Mesne zajednice, na primer, nisu u mogućnosti da same uspešno obučavaju komandire četa i vodova, jer imaju samo jedno lice za to. Međutim, ta obuka se može organizovati u okviru opštine za sve mesne zajednice. To bi bila dragocena pomoć mesnim zajednicama. Isto tako, u vezi sa pitanjima izbora kadrova za narodnu odbranu civilna zaštita i društvena samozaštita u mesnoj zajednici i organi skupštine mogu pružiti dragocenu pomoć mesnim zajednicama.

Posebnu teškoću mesnim zajednicama predstavljaju planiranja, organizacije i izvođenja vežbi, i provere borbene spremnosti. Organi skupštine bi s tim u vezi trebalo da mnogo više pomažu mesnim zajednicama.

Organi mesne zajednice ne bi trebalo da odgovornost za propuste prebacuju na skupštinu opštine, jer u njoj imaju svoje delegate koji ravnopravno odlučuju o svim pitanjima pa i o narodnoj odbrani i društvenoj samozaštiti. Zato je nužno da se delegacije mesnih zajednica, u saradnji sa delegacijama osnovnih organizacija udruženog rada, upoznaju sa celokupnom problematikom opštenarodne odbrane i društvene samozaštite i da u skupštinama opštine pokreću i razrešavaju sve probleme iz svoje nadležnosti.

Saradnja na planu narodne odbrane i društvene samozaštite između mesne zajednice, društveno-političkih organizacija i rukovodstva trebalo bi da bude organizovana i planska. Na početku svake godine mogu se sačiniti jedinstveni planovi moralno-političkih i psiholoških priprema radnih ljudi na čijoj realizaciji bi se zajednički radilo. Trebalo bi razraditi i srednjoročne planove razvoja narodne odbrane i društvene samozaštite, prema kojima bi radila svaka društveno-politička organizacija i njeno rukovodstvo, naravno, u okviru svojih obaveza i nadležnosti. Međutim, u statutima nekih mesnih zajednica društveno-političke organizacije se čak i ne spominju, pa im se, prema tome, ne daju nikakvi zadaci na planu narodne odbrane i društvene samozaštite.

Saradnja sa organizacijama udruženog rada

Dosadašnja praksa i iskustva pokazuju da bi mesna zajednica na planu narodne odbrane i društvene samozaštite morala obezbediti svestraniju saradnju sa organizacijama udruženog rada. Ta saradnja u stvari bi trebalo da počne još u vreme konstituisanja mesne zajednice, u čijim organima i telima mora biti zastupljeno što više dele-

gata iz organizacija udruženog rada. Isto tako, u rukovodstvima društveno-političkih organizacija mesne zajednice treba da bude dovoljan broj predstavnika radnih organizacija. U delegaciji mesne zajednice takođe se nalazi veći broj delegata iz organizacija udruženog rada. Pored toga, nužno je obezbediti i svestranu saradnju između organa upravljanja u mesnoj zajednici sa organima upravljanja u osnovnoj organizaciji udruženog rada. Tako, na primer, savet mesne zajednice treba da ostvari plansku saradnju sa organom upravljanja u organizaciji udruženog rada; odbor mesne zajednice SSRN treba da obezbedi svestranu saradnju sa sindikalnim organizacijama u organizacijama udruženog rada; sekretarijat osnovne organizacije Saveza komunista mesne zajednice treba da sarađuje sa sekretarijatom Saveza komunista osnovnih organizacija udruženog rada; štabovi za narodnu odbranu i civilnu zaštitu, komisije i odbori za narodnu odbranu iz mesne zajednice, po pravilu, sarađuju sa istoimenim štabovima, komisijama i odborima u osnovnim organizacijama udruženog rada, itd.

Radni ljudi iz proizvodnje inače potvrđuju svoju spremnost za saradnju sa mesnim zajednicama na planu narodne odbrane i društvene samozaštite. Na sastancima koji su održavani u mesnim zajednicama Beograda radi potpisivanja društvenih dogovora o narodnoj odbrani i društvenoj samozaštiti prisustvovalo je preko 500 predstavnika radnih organizacija.

Saradnja sa interesnim zajednicama

Mnoge interesne zajednice tek sada se obrazuju i zato nemamo iskustava njihove saradnje sa mesnim zajednicama. Međutim, sa ranijim interesnim zajednicama i raznim fondovima ta saradnja nije uvek bila najbolje organizovana.

Prema društvenim dogovorima o osnivanju interesnih zajednica, predviđeno je da mesne zajednice u interesnim zajednicama imaju svoje delegate. To praktično znači da će ti delegati i delegacije mesnih zajednica ravnopravno učestvovati u odlučivanju o svim pitanjima narodne odbrane i društvene samozaštite. Osim toga, treba obezbediti saradnju samoupravnih organa, komisija, štabova i drugih tela u mesnoj zajednici sa samoupravnim organima interesne zajednice u rešavanju zadataka narodne odbrane i društvene samozaštite. Na planove i programe interesnih zajednica, i u vezi sa ostalim pitanjima narodne odbrane i društvene samozaštite, davaće svoje

primedbe, predloge i mišljenja mesne zajednice i njihove delegacije. To nameće veliku odgovornost organima mesne zajednice i njenim delegacijama da se svestrano angažuju. Ne bi bilo opravdano da organi mesnih zajednica kritikuju interesne zajednice zbog nerešenih pitanja iz oblasti narodne odbrane i društvene samozaštite koja su u nadležnosti interesne zajednice kada u njoj imaju svoje predstavnike i delegate koji moraju aktivno učestvovati u donošenju svih odluka, pa i odluka koje se tiču zajedničkog delovanja u narodnoj odbrani i društvenoj samozaštiti.

Međusobna saradnja mesnih zajednica u narodnoj odbrani i društvenoj samozaštiti

Dosadašnja praksa i iskustva su pokazali da mesne zajednice, i one u jednoj opštini i mesne zajednice raznih opština, pa i republika, treba da razvijaju svestranu saradnju. U dosadašnjem radu neke mesne zajednice su pokazale vidne uspehe u saradnji sa susednim mesnim zajednicama pa i mesnim zajednicama iz raznih republika i pokrajina.

Kad je reč o saradnji, ne misli se samo na saradnju između štabova i komisija koje se bave pitanjima narodne odbrane i društvene samozaštite, već tu saradnju treba razviti tako da među sobom sarađuju i saveti mesnih zajednica, skupštine mesnih zajednica, razne komisije, rukovodstva društveno-političkih organizacija, delegati i delegacije, škole i predškolske dečje ustanove, osnovne organizacije udruženog rada, društvene i specijalizovane organizacije, omladina i dr. Međusobna saradnja mesnih zajednica u gradovima je više nego nužna, jer te mesne zajednice imaju mnogo zajedničkog, što je od vitalnog interesa za stvaranje šire teritorije. Mesne zajednice u gradovima su međusobno povezane mnoštvom zajedničkih objekata od životnog interesa za radne ljude i građane, kao što su: vodovod i kanalizacija, električna energija, gradski saobraćaj, škole, predškolske dečje ustanove, trgovine, saobraćaj i dr. Za zaštitu tih objekata i za njihovo korišćenje prilikom elementarnih nepogoda ili u toku rata potrebna je zajednička briga i saradnja. Isto tako, u koordinaciji planova odbrane mesnih zajednica treba razviti međusobnu saradnju. Moguće je, na primer, usklađivanje planova obuke, planova izvođenja zajedničkih vežbi, planova nabavke nastavnih i borbenih sredstava i dr.

U radu na poslovima opštenarodne odbrane i društvene samozaštite u mesnim zajednicama i organizacijama udruženog rada, in-

teresnim zajednicama i drugim asocijacijama i njihovom međusobnom povezivanju, samoupravnim sporazumevanju i dogovaranju ne bismo smeli čekati na direktive i uputstva »odozgo« i tražiti da neko drugi donese gotova rešenja i daje recepte za sve. To je praktično i nemoguće s obzirom na velike specifičnosti i različite uslove rada i delovanja pojedinih mesnih zajednica i organizacija udruženog rada.

Savezni zakon o opštenarodnoj odbrani dao je veoma konkretne zadatke i odredio ulogu osnovne organizacije udruženog rada u opštenarodnoj odbrani. Očekuje se da će republički zakoni o narodnoj odbrani temeljitije obraditi prava, dužnosti i organizaciju mesne zajednice za poslove opštenarodne odbrane. Taj zakon će, verovatno, nešto reći i o međusobnoj saradnji mesnih zajednica, saradnji interesnih zajednica i organizacija udruženog rada. Mesne zajednice i kadrovi u njima očekuju da će republički zakoni o narodnoj odbrani biti veoma povoljni za njih i za pitanja narodne odbrane u njihovom domenu. Dobar primer ugradnje mesnih zajednica u zakonske odredbe je Zakon o osnovama društvene samozaštite, koji je usvojila Skupština SR Srbije. U tom zakonu veoma je precizno obrađeno pitanje samozaštite u organizacijama udruženog rada i drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama. Tim zakonom razrađena je i uloga društveno-političkih organizacija i udruženja građana u društvenoj samozaštiti. Isto tako, obrađena je samozaštita u društveno-političkim zajednicama, a posebno problematika međusobnih odnosa državnih organa i građana, mesnih zajednica, organizacija udruženog rada i drugih organizacija, što sve doprinosi svestranoj saradnji navedenih organa i organizacija u društvenoj samozaštiti.

Pri svemu tome treba imati u vidu da i najbolje definisani stavovi u Ustavu i statutima mogu ostati mrtvo slovo na papiru ako se na njihovoj realizaciji ne angažuju sve snage i sve društveno-političke organizacije, svi subjekti, i to jedinstveno, planski i organizovano. Da bi se u tome uspelo, pored volje potrebna su i odgovarajuća znanja o problematici narodne odbrane i društvene samozaštite. Radi sticanja širih znanja potrebno je obezbediti odgovarajuću literaturu. S tim u vezi veliki doprinos mogu dati listovi mesnih zajednica, armijska štampa i druga sredstva informisanja.

Prema tome, pred mesnu zajednicu se u vezi sa narodnom odbranom i društvenom samozaštitom postavljaju veoma složeni i odgovorni zadaci. Da bi se oni uspešno izvršili i obezbedila svestrana i plodna saradnja mesnih zajednica sa organizacijama udruženog rada i interesnim zajednicama, potrebno je mesne zajednice kadrovski jačati i svestrano osposobiti za takvu ulogu i zadatke.